

Vega kommune

Kommuneplanens samfunnsdel 2025 – 2036

Kapittel 10 Anlegg og infrastruktur

Innhold

1.	Innledning og avgrensning	3
2.	Aktører	3
3.	Anleggsregister	3
4.	Hovedtyper av anlegg og infrastruktur	4
5.	Vannforsyning.....	5
6.	Avløp	9
7.	Kommunalt veinett/trafikk.....	12
8.	Kommunale bygg	15
9.	Idrettsanlegg, friluftslivsanlegg og kulturbygg	17
10.	Havner og anlegg ved sjø	19
11.	Hovedutfordringer innen anlegg og infrastruktur	20
12.	Delmål med tilhørende strategier	21

1. Innledning og avgrensning

Vega kommune eier en stor mengde verdifullt og egenartet anlegg og infrastruktur som har avgjørende betydning for innbyggerne, næringslivet, frivilligheten, tjenestene og samfunnslivet ellers. Hensikten med dette kapitlet er:

- å bidra til god oversikt om de enkelte typer anlegg og infrastruktur
- å beskrive en overordnet nå-situasjonen
- å etablere et grunnlag for å prioritere i fornying, rehabilitering og nyinvestering, sett i sammenheng med fremtidig utbygginger og utviklinger ellers i kommunen
- å bidra til at Vega kommune kan hente ut gevinster i form av økonomi og effektivisering ved at anlegg og infrastruktur samordnes i alle utbyggingsfaser
- å bidra til at kommunalt eide og privat eide ressurser kan sees i sammenheng
- grunnlag for miljøvennlig drift
- grunnlag for søknad om tilskudd

Kapitlet erstatter videre tidligere temaplaner for vann og avløp.

2. Aktører

Følgende forventes å ta interesse i anlegg og infrastruktur:

- Vega kommune med folkevalgte, administrasjon og underlagte enheter
- Nasjonale og regionale fagmyndigheter (Mattilsynet, Kystverket, Fiskeridirektoratet, Statens vegvesen, NVE, Statsforvalteren i Nordland, Nordland fylkeskommune)
- Stiftelsen Vegaøyen verdensarv
- Kommersielle entreprenører og utbyggerinteresser
- Leverandører av kommersielle tjenester til Vega kommune
- Næringslivet lokalt og regionalt, herunder også primærnæringene og reiselivet
- Alle typer samferdselsaktører
- Jakt- og fiskeinteressenter (grunneiere, utøvere)
- Innbyggere
- Eiere av boliger og infrastruktur som ikke bor i kommunen
- Lag og foreninger

3. Anleggsregister

De enkelte anlegg er listet og beskrevet i digitale registre.

Anlegg for idrett, friluftsliv og kultur er listet i www.anleggsregisteret.no, som er Kultur- og likestillingsdepartementets temasider for tilskudd til denne typen anlegg. Departementet utgir også særskilte bestemmelser om tilskudd (spillemidler) med årlige frister.

4. Hovedtyper av anlegg og infrastruktur

Type anlegg / infrastruktur	Finansiering	Merknader
Vannforsyning	Kommunal selvkost	Forskrift om vannforsyning og drikkevann ¹ gir detaljerte føringer for vannfeltet. Kommunens særskilte plikter er utdypet i § 26 i forskriften, og gjelder både kommunale og private drikkevannskilder og vannverk Fagmyndighet: Mattilsynet
	Privat eid og drevet	
Avløp	Kommunal selvkost	Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (vass- og avløpsanleggslova) Forskrift om begrensning av forurensning (Forurensningsforskriften)
	Privat eid og drevet	
Vei	Kommunal vei	Eierskap, FDVU, myndighetsutøvelse Inkluderer rasteplasser, snuplasser, gang- og sykkelveier, busslommer, besøksnæringens trafikksystem
	Private veier	Myndighetsutøvelse
Kommunens formålsbygg og kulturbygg	Kommunal	Vega rådhus, Vega barne- og ungdomsskole, Vega barnehage, Vega omsorgssenter, Vega verdensarvsenter, Folkets hus, Vega brannstasjon, Vega prestegård, Vega kirke og kirkegård, Ylvingen kapell og gravplass, «Stallan», Vega vannverk
Omsorgsboliger	Kommunal	8 frittliggende 6 knyttet til Vega omsorgssenter
Kommunale boliger utenom omsorg	Kommunal	19 stk., alle på Gladstad
Idrettsanlegg og friluftslivsbygg	Kommunale og private	Se www.anleggsregisteret.no 25 eksisterende anlegg. Eid av Vega kommune, frivillige organisasjoner og bedrifter
Havner og anlegg ved sjø	Kommunale, fylkeskommunale (NFK) og private (P).	En statlig sikret fiskerihavn (Gardsøya), som også er hurtigbåthavn Gardsøya småbåthavn, Gardsøya dypvannskai, Igerøy dypvannskai, Rørøy hurtigbåthavn, Ylvingen hurtigbåthavn, Ylvingen og Igerøy fergeleier (NFK). Skogsholmen, Kilvær og Hysvær hurtigbåtkaier (P)
Nett		Trekkerør fiber Rørøy – Bø

¹ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-10-04-1316/%C2%A71#%C2%A71>

5. Vannforsyning

Innledning

Vannforsyningen er en kundeorientert, selvfinansiert kommunal forretningsdrift som skal gjennomføres i samsvar med Forskrift om vannforsyning og drikkevann.

Vannforsyningen er en viktig faktor i folkehelseutviklingen. I tillegg til kommunedirektørens alminnelige internkontroll etter kommunelovens § 25, har drikkevannsforskriften § 7 egne bestemmelser for vannforsyningssystemet. Mattilsynets veileder til drikkevannsforskriften skal stimulere vannverkseiere til å finne gode måter å møte kravene på.

Innbyggerne skal ha oversikt over drikkevannskvaliteten. Alle vannprøver er tilgjengelige gjennom innsyn i arkivet. Ved akutte situasjoner, helsefare, kokevarsler mv., skal kommunens varslingsystem for samfunnssikkerhet og beredskap benyttes.

Vannforsyningen er en del av beredskapen ved brann og andre katastrofer. Slukkevann er beskrevet i kommunens beredskapsplanverk, samt i brann- og redningstjenestens planverk².

Vannforsyningen omfattes av den helhetlige, planmessige styringen av Vega kommune, som beskrevet i kapittel 12 om kommunal drift og forvaltning. Det innebærer at målsettinger og tiltak for vannforsyningen utdypes i kommunens handlingsdel og økonomiplan (HØP) gjennom «Tiltaksplan vann». Den forskriftsbestemte rapporteringen til Mattilsynet inngår i kommunens samlede årsberetning.

Om vannforvaltning

Vega kommune er en del av to geografiske vannområder:

- Vefsnfjorden-Leirfjorden (nordlige deler av kommunen, og er uten praktisk betydning for drikkevann)
- Bindalsfjorden-Velfjorden (hoveddelen av kommunen, herunder Vega øy og Ylvingen)

Det finnes et eget planverk for Nordland vannregion og de to vannområdene.

Lovhjemler

Lover, forskrifter og veiledere for vannforsyningen:

- Drikkevannsforskriften med veileder
- Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (vass- og avløpsanleggslova)
- Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)
- Lov om folkehelse
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med forskrift
- Lov om friluftslivet (friluftsløven)
- Lov om helsemessig og sosial beredskap (helseberedskapsloven)
- Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)
- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)

---

² Brann og redning ivaretas gjennom et interkommunalt samarbeid mellom Brønnøy, Vevelstad og Vega kommuner.

- Lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven)
- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)
- Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer (selvkostforskriften)
- Forskrift om naturlig mineralvann og kildevann

Myndigheten til å godkjenne vannforsyningsanlegg er lagt til Mattilsynet. Mattilsynet har også tilsynsansvaret med vann til drikke- og næringsformål.

I 2023 pågår en revisjon av drikkevannsforskriften som oppfølging til EUs nye drikkevannsdirektiv fra 2020.

Kommunens råvannskilde (hovedvannkilde)

Vega kommune benytter Okvatnet (114 m.o.h.) i Moen som råvannskilde. Vannverket ble godkjent i april 1998. Tilstand og behov pr. 2023:

- Demningen på Okvatnet vurderes hevet for å sikre mer vann i tørkeperioder. Tiltaket må settes opp mot alternative løsninger for råvannsforsyning.
- Sikre kompetanse og ressurser for å minske sårbarheten.
- Behov for nivåmåler i Okvatnet
- Utfordrende råvannskvalitet ved lav vannstand
- God råvannskilde uten forurensning fra spredt avløp og landbruk

Vega kommune har ikke reserve råvannskilde³.

Makrotall vannforsynings ledningsnett i Vega kommune

Kommunale hovedledninger utgjør ca 104.000 m.

Stikkledninger til abonnenter utgjør ca 28.000 m.

Totalt ca 132.000 m ledningsnett.

Ledningsnett

Utskiftning av ledninger med tilhørende infrastruktur skal følge «Tiltaksplan vann» som utarbeides av kommunen årlig gjennom HØP. Tiltak i planen overføres i budsjettarbeidet.

Stikkledning pluss anboringsklammeret på tilkoblingspunktet til den kommunale vannledningen er huseiers eiendom og ansvar. Der flere eiendommer har felles ledninger er alle eiere solidarisk ansvarlig for de plikter som Standardvilkår for vann og avløp pålegger abonnentene. Jfr. Sameielovens § 2 og §9.

Med én råvannsledning og én hovedvannledning er distribusjon av råvann og drikkevann, sårbar. Store deler av ledningsnett fra 1972 og har behov for utskiftning. Enkelte

---

³ Mattilsynet: Råvannskilde som benyttes når hovedvannkilden ikke kan brukes eller ikke har tilstrekkelig kapasitet. Råvann fra reservevannkilden fordeles i de fleste tilfeller via et vannbehandlingsanlegg, og videre som drikkevann gjennom distribusjonssystemet. Et sett av tiltak som i sum gir tilfredsstillende fordeling av helsemessig trygt drikkevann, uten fremtredende lukt, smak og farge, via distribusjonssystemet.

strekninger har hatt lekkasje flere ganger. Mye av ledningsnett er lagt direkte i jorda, uten grus, drenering og annen støtte som kanskje er nødvendig enkelte plasser.

Høydebasseng

Høydebassengene har 1.600 m³ eller ca. 2 døgns forbruk om tilførselen skulle stanse.

Private vannverk

I deler av kommunen er boliger, fritidsboliger og gårdsbruk tilknyttet private vannverk. Det er fem større private vannverk i kommunen som driftes via sameie. De resterende husstandene med private vannverk har såkalt enkeltvannforsyning. Eiere av private vannverk har selv ansvaret for at drikkevannet tilfredsstiller kravene i drikkevannsforskriften.

Forurensning av drikkevann er forbudt, dette gjelder også forurensning av vannkilder som tilhører private vannverk. Forbudet gjelder ikke bare direkte forurensning, men også handlinger som kan føre til forurensning. Forbudet inkluderer også mindre forurensning fra flere kilder som samlet sett har mulighet til å forurense drikkevannet ⁴.

Sårbare abonnenter

Følgende regnes som sårbare abonnenter (liv og helse) som må prioriteres ved eventuell svikt i vannforsyningen.

- Vega omsorgssenter
- Omsorgsmottakere i hjemmetjenesten
- Gårdsbrukene
- Skole og barnehage

Definisjon fra drikkevannsforskriften:

Sårbar abonnent; abonnent som kjennetegnes ved stor risiko for sykdom eller andre alvorlige konsekvenser dersom det ikke leveres tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann.

Abonnenter med stor risiko for alvorlig sykdom ved svikt i vannforsyningen, sammenliknet med andre abonnenter, regnes som sårbare abonnenter. Eksempler ifølge veileder til drikkevannsforskriften er abonnenter som forsyner mange små barn, eldre eller personer med nedsatt immunforsvar. Sårbare abonnenter inkluderer også abonnenter som kan få alvorlige konsekvenser ved svikt i vannforsyningen.

Abonnenter som ikke regnes som sårbare kan likevel kreve spesiell oppmerksomhet.

---

⁴ Kilde: Mattilsynet.

Nødvannforsyning

Nødvannforsyning er fordeling av helsemessig trygt drikkevann uten fremtredende lukt, smak og farge, utenom distribusjonssystemet. Nødvann må hentes fra nabokommuner, men levering begrenses av samferdsel og fergetransport.

Krisevannforsyning

Krisevann er vann som ikke er helsemessig trygt, men som likevel fordeles via distribusjonssystemet. Hensikten med å fordele krisevann via distribusjonssystemet kan være å opprettholde trykk, forsyne vann til sanitært eller teknisk bruk, eller til brannvern. Krisevann kan kun fordeles via distribusjonssystemet etter avtale med kommunelege og Mattilsynet, i samsvar med drikkevannsforskriften § 9.

6. Avløp

Innledning

Offentlig avløpshåndtering er en kundeorientert, selvfinansiert, kommunal forretningsdrift.

All bosetting og næringsvirksomhet i kommunen skal sikres tilfredsstillende avløpsforhold.

Alle avløpsanleggene skal etableres, driftes og vedlikeholdes i tråd med Standardvilkår for vann og avløp, vedtatt i Vega kommunestyre. Krav til rensing av avløpsvann må ivaretas.

Avløp omfattes av den helhetlige, planmessige styringen av Vega kommune, som beskrevet i kapittel 12 om kommunal drift og forvaltning. Det innebærer at tiltak med avløpssektoren skal inngå i kommunens handlingsdel og økonomiplan (HØP).

Kommunen plikter årlig å rapportere nødvendige opplysninger om alle avløpsanlegg og utslipp fra disse til staten. Miljødirektoratet sørger for at det offentliggjøres en statusrapport om utslipp av kommunalt avløpsvann. Denne forskriftsbestemte rapporteringen inngår i kommunens samlede årsberetning.

Lovhjemler

Lover, forskrifter og veiledere for avløp:

- Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (vass- og avløpsanleggslova)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Plan og bygningsloven
- Forurensningsloven
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland og Jan Mayen

Viktige definisjoner og begreper

Personekvivalent, pe: Den mengde organisk stoff som brytes ned biologisk med et biokjemisk oksygenforbruk målt over fem døgn (BOF₅) på 60 g oksygen per døgn. Avløpsanleggets størrelse i pe beregnes på grunnlag av største ukentlige mengde som samlet går til overløp, rensesanlegg eller utslippspunkt i løpet av året, med unntak av uvanlige forhold som for eksempel skyldes kraftig nedbør.

Avløpsvann: Både sanitært og industrielt avløpsvann og overvann.

Kommunalt avløpsvann: Sanitært avløpsvann og avløpsvann som består av en blanding av sanitært avløpsvann og industrielt avløpsvann og/eller overvann. Dersom mengden sanitært avløpsvann ikke overstiger 2000 pe og sanitært avløpsvann samtidig utgjør mindre enn 5 % av avløpsvannet, regnes avløpsvannet ikke som kommunalt avløpsvann.

Sanitært avløpsvann: Avløpsvann som i hovedsak skriver seg fra menneskers stoffskifte og fra husholdningsaktiviteter, herunder avløpsvann fra vannklosett, kjøkken, bad, vaskerom eller lignende.

Gråvann: Den del av avløpsvannet fra vanlig husholdning som kan tilbakeføres til avløp fra kjøkken, bad og vaskerom. Klosettavløp er ikke inkludert.

Oljeholdig avløpsvann: Spillvann og overvann som inneholder motorolje, smørefett, parafin, white-spirit, bensin og lignende. I dette ligger også spillvann fra vask og avfetting av kjøretøyer, motorvask og lignende.

Avløpsanlegg: Ethvert anlegg for håndtering av avløpsvann som består av en eller flere av følgende hovedkomponenter: avløpsnett, renseanlegg og utslippsanordning.

Avløpsnett: Et transportsystem som samler opp og fører avløpsvann fra bolighus eller andre bygninger med innlagt vann.

- Offentlig avløpsnett: Avløpsnett som er allment tilgjengelig for tilknytning.
- Privat avløpsnett: Avløpsnett som ikke er allment tilgjengelig for tilknytning.

Tettbebyggelse: En samling hus der avstanden mellom husene ikke er mer enn 50 meter. For større bygninger, herunder blokker, kontorer, lager, industribygg og idrettsanlegg, kan avstanden være opptil 200 meter til ett av husene i hussamlingen. Hussamlinger med minst fem bygninger, som ligger mindre enn 400 meter utenfor avgrensningen i første og andre punktum, skal inngå i tettbebyggelsen. Avgrensningen av tettbebyggelse er uavhengig av kommune- og fylkesgrenser.

Dersom avløpsvann fra to eller flere tettbebyggelser, som nevnt i første ledd, samles opp og føres til ett felles renseanlegg eller utslippssted, regnes tettbebyggelsene som én tettbebyggelse.

Elvemunning: Vann i overgangsområde mellom ferskvann og sjø ved utløpet av en elv.

Avløpsslam: Slam fra rensing av sanitært og kommunalt avløpsvann, unntatt ristgods. Ristgods er søppel som finner veien forbi pumpene og når frem til renseanleggene, stanses potensielt opp i rister og samles opp.

Kilden for definisjoner: Forurensningsforskriften.

Forurensningsmyndighet

Kommunen er forurensningsmyndighet etter følgende kapitler i forurensningsforskriften:

- Kapittel 12 – Utslipp av sanitært avløpsvann mindre enn 50 pe.
- Kapittel 13 – Utslipp av sanitært avløpsvann fra 50 – 2000 pe til ferskvann, og fra 50 – 10.000 pe til sjø.
- Kapittel 15 – Utslipp av oljeholdig avløpsvann fra visse virksomheter
- Kapittel 15A – Påslipp av avløpsvann til offentlig avløpsnett fra virksomheter

Forurensningsloven:

- Kapittel 4 – Regler om avløpsanlegg m.v.
- *(også andre paragrafer i forurensningsloven)*

Ledningsnett

Utskifting av ledninger/pumper og tilhørende infrastruktur skal følge «Tiltaksplan avløp» som utarbeides av kommunen årlig. Tiltak i planen overføres i budsjettarbeidet.

Tiltaksplanen utarbeides i samsvar med infrastrukturens aldersbetingede vedlikeholdsbehov, kjente avvik fra normalt driftsmønster samt en alminnelig risiko og sårbarhetsanalyse.

Anlegg og makrotall

Kommunale hovedledninger utgjør ca 19.400 m.

Kommunale avløpsanlegg finnes i dag på Viksås, Nes-Holand, Kolstad, Gladstad, Igerøy og Ylvingen. Øvrig bebyggelse har enkeltutslipp eller fellesanlegg. Ledningsnettets betjenes av et antall kommunale pumpestasjoner samt et antall private pumper.

Beredskap for avløpslekkasjer

Akutte lekkasjer og uønskede hendelser med eller ved avløpsinfrastrukturen skal behandles på ett av to nivåer:

- Mindre hendelser håndteres ved at kommunens beredskapspersoner for avløp har fullmakt til å kalle inn nødvendige fagfolk fra tekniske fag samt eier av anlegg (hvis ikke kommunen selv er eier) til koordinering, skaffe seg oversikt over situasjonen og avgjøre nødvendige tiltak.
- Større hendelser, som truer drikkevannsforsyning, liv og helse samt næringsaktivitet, kan håndteres ved at kommunen setter krisestab.

Kommunedirektøren avgjør om hendelser skal håndteres som kulepunkt to ovenfor.

Slam

Slam tømmes av innleid kommersiell aktør som en del av et samarbeid med nærliggende kommuner på Sør- Helgeland. Vega kommune har ikke tilfredsstillende løsning for egen slamhåndtering når kommunen må tømme tanker selv (nødtømming, dårlig vei osv.) Ny løsning for slamhåndtering for nødtømming må settes opp i økonomiplanen.

Det er mange gamle slamavskillere i kommunen. I tillegg er det mange infiltrasjonsgrøfter som ikke lenger oppfyller forskriftskrav.

Tømmefrekvens for Vega kommune er annen hvert år for helårsbolig og hvert fjerde år for fritidsbolig. Med ny teknologi, som minirensanlegg etc. må tømmefrekvens/ending av tømmefrekvens vurderes. Forholdsvis mange eiendommer i Vega kommune har vanskelig adgang til avløpsanlegget, noe som gjør tømming med lastebil, utfordrende.

Nye anlegg

Ingen kan sette i verk nye utslipp eller øke utslipp vesentlig uten at tillatelse er gitt i medhold av forurensningsforskriften.

Vega kommune skal som hovedregel kreve at nye anlegg bidrar til å redusere det totale utslippet, og at anleggene tar høyde for strengere, framtidige regelverk.

7. Kommunalt veinett/trafikk

Innledning

Vega kommune er veimyndighet for det kommunale veinettet. Med kommunalt veinett menes veier, parkeringsareal, gang, og sykkelveier samt gåtraséer.

Arealene er tilrettelagt for biltransport, næringstransport, kollektivtrafikk, gåing og sykling samt parkering.

Kommunens ansvar for trafiksikkerhet gjelder som planmyndighet, som veieier, som arbeidsgiver, som skole- og barnehageeier og som tjenesteyter.

Det overordnede ansvaret for trafiksikkerheten i Vega kommune ligger til kommunestyret. Dette innebærer at:

- Arbeidet med trafiksikkerhet er forankret hos kommunedirektør og ordfører.
- Formannskapet er politisk utvalg med ansvar for trafiksikkerhet
- Kommunedirektøren har det utøvende ansvaret for gjennomføring av trafiksikkerhetstiltak, hvor delansvar ligger hos den enkelte enhetsleder.

Definisjon av kommunale veiklasser for motorisert ferdsel

Hovedvei (Fylkesvei). Hovedveiene samler trafikk fra samlevei og lokalveier til overordnede veinett. En busstrasé vil alltid følge en hovedvei. Veiene kan være anlagt med gang- og sykkelveier.

Samlevei. En vei som skal sikre transportmulighet og samle trafikk fra et område til overordnet veinett. En samlevei kan fungere som gjennomkjøringsvei i et tett bebygget område.

Adkomstvei. En adkomstvei har som funksjon å betjene et begrenset område. Skal sikre adkomst til lokal bebyggelse som et boligområde eller et industriområde. Har ikke som funksjon å betjene gjennomgangstrafikk.

Lovhjemler

Lov om vegar (veglova) med tilhørende forskrifter.

Miljøvennlig transportnett

Sitat fra Kongelig resolusjon 20. juni 2023 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027:

Sykling og gange og kollektivtrafikk prioriteres i byer og tettsteder gjennom planlegging av helhetlig infrastruktur som er sammenhengende, tilgjengelig, attraktiv og trygg.

Ressurser skal dreies mot flere gang- og sykkelveier, og til drift og vedlikehold av det miljøvennlige transportnettet.

Vega kommune ser vei- og trafikkutviklingen i sammenheng med bærekraftig utvikling i reiselivet.

Kollektivtrafikk og stoppesteder

Kollektivtransport skal prioriteres med hensyn til framkommelighet. Kollektivknutepunkt og stoppesteder for kollektivtransport skal ha korte og effektive omstigningsmuligheter for alle kollektivmidler. Det skal sikres gode forbindelser fram til holdeplassene og kollektivknutepunktene. Trafikkknutepunktene i Vega kommune:

- Gladstad sentrum
- Igerøy fergekai
- Rørøy havn
- Vega barne- og ungdomsskole (sone ved Åsveien 30)
- Gardsøya

Avkjørsler, grøfter og byggegrenser

Veinettet skal ha tilstrekkelig framkommelighet for kollektiv, sykkel, gange, næringstransport og personbiler. Dette skal sikres gjennom en restriktiv holdning til nye avkjørsler langs kommunalt veinett. Det er grunneiers ansvar å vedlikeholde egen avkjørsel til kommunal vei, inklusive avkjørselens stikkrenne.

Avstand fra bygning til midtlinjen i kommunal vei skal være minst 15 meter.

Vegetasjon ut i veiareal skal unngås og Vega kommune ivaretar vedlikehold ut til 3 meter fra veiskulder langs kommunal vei. Vedlikehold av grøfter langs kommunal vei ivaretas av Vega kommune.

Trafikksikkerhet er et viktig tema for innhegning, levegger, gjerder og siktbegrensende vegetasjon som hekker og lignende. Tiltakshavere har undersøkelsesplikt om hva som er søknadspliktig.

Utfordringer

Veinett og veitrafikk innebærer betydelige utfordringer for Vegasamfunnet:

- Veinettet har en sterk sesongmessig bruks-topp om sommeren, noe som skyldes høysesong for landbrukets aktiviteter, samt reiselivet. Reiselivet består både av syklist, busser, bobiler, personbiler og delvis også gående. I tillegg kommer tungtransport som leverer varer til bedrifter som har turister som kunder. Både framkommeligheten og sikkerheten er for dårlig. Smale veibreder bidrar til økt risiko for hendelser og ulykker, spesielt for gående og syklist. Sommertrafikken tilsier at

Vega øy trenger flere gode oppstillingsplasser for bobiler, snuplasser og parkeringsplasser for alle typer kjøretøyer.

- Det kommunale veinettet er ikke dimensjonert for nåværende mengde tung næringstransport. Sammen med endrede klimaforutsetninger medfører dette store utfordringer for drift og vedlikehold.
- Det er ikke foretatt tilstandsregistrering av kommunalt veinett på Vega øy og Ylvingen som omfatter registrering av mengde og areal med sprekker, krakelering, slagghull, setninger, spor og reparerte arealer.
- Klimaendringer, endrede værforhold vintertid samt ekstreme nedbørsmengder er ikke fulgt opp med særskilte vurderinger eller ROS-analyser. Klimaendringene innebærer behov for mer forebyggende arbeid som sikring av lokal infiltrasjon, drenering, rensning av grøfter, asfaltering og reasfaltering.
- Kollektivtrafikken på Vega har mangler som rammer både lokalbefolkningen og tilreisende. Informasjon om stoppestedene er ikke digitalisert. Det mangler venterom, busstur og trygge busslommer på steder som er viktige både for lokalbefolkningen og tilreisende.
- Framkommeligheten for nødetatene og andre akutte funksjoner som legevakt, kommunens tjenester mv. er risikabelt svak.
- Det er ikke gjennomført en helhetlig trafikkanalyse for Vega kommune.

Regionale bevilgninger og Vega kommunes budsjett er viktig for veiutviklingen. Veiene våre har et etterslep på vedlikehold og utvikling som ikke ser ut til å kunne løses på kort sikt. Målrettet påvirkning av reiselivsutviklingen framstår derfor som et fornuftig tiltak. Slike tiltak kan for eksempel være å kreve booket plass av bobiler og personbiler med campingvogner som skal kjøre om bord i fergen fra Horn.

8. Kommunale bygg

Innledning

Kommunale bygg er avgjørende for gode tjenester og innbyggernes hverdagsopplevelser. Byggene våre må holde tilfredsstillende standard, samtidig som de ikke må være større og dyrere i drift enn helt nødvendig er.

Som byggeier er det naturlig at Vega kommune løpende vurderer flerbruk, innleie, utleie, sambruk, salg, kjøp, sanering, resirkulering/renovering og vedlikehold av bygg. Den overordnede målsettingen må være bygg som tilfredsstillende innbyggernes og de ansattes krav og behov på en økonomisk bærekraftig måte.

Det private bygg- og boligmarkedet i lokalsamfunnet begrenses av kommunestørrelse og adgangen til lokal kapital. På flere områder ville bygg ikke blitt oppført hvis ikke kommunen hadde vedtatt og støtte eller eie tiltakene.

Vega kommune kan nyttiggjøre seg en rekke forskjellige tilskudd til kommunale bygg.

Lovhjemler

Lover, forskrifter og veiledere for kommunale bygg

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)

Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

Lov om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)

Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)

Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven)

Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)

Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften)

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger

Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr

Brukeravtaler

Forholdet mellom bygningseier Vega kommune og bruker (ofte en enhet i kommunen, eventuelt en leietaker) skal reguleres i brukeravtaler.

Avtalene må revideres minimum hvert fjerde år for å fange opp endringer i de dimensjonerende behovene. Eksempler på dette er antall barn pr kvm i barnehagen og antall brukere på Vega omsorgssenter. Vega kommune kan innlede revisjon oftere enn hvert fjerde år, hvis enhetsleder samfunn og utvikling finner dette nødvendig.

Utfordringer

Vega kommunes behov for flere omsorgsboliger er dekket i kapittel 4 Helse, pleie og omsorg samt i kapittel 8 Steds- og boligutvikling.

Rådhuset er ett av kommunens aller største bygninger. Kjernevirksomheten i bygget er først og fremst kommuneledelse, administrasjon, servicetorg samt politisk aktivitet (møterom). Cirka 17 ansatte (2024) med behov for kontorplass inngår i kjernen. Graden av digitalisering av tjenestetilbudet og kommunikasjonen med innbyggerne øker år for år. Færre innbyggere har behov for fysiske møter med Vega kommune, enn tilfellet var for bare noen få år siden. Samtidig, bruken av hjemmekontor har økt noe, noe som innebærer at bruken av arealene er mindre intensiv enn før pandemien. Dagens rådhus er både kraftig overdimensjonert og umoderne.

Rådhuset har andre brukere/leietakere som er både økonomisk og sosialt betydningsfulle for Vega kommune. Vi legger gjerne til rette for et fortsatt fellesskap under samme tak, men eksterne leietakere kan ikke være dimensjonerende for administrasjonens lokaler.

Den demografiske utviklingen i kommunen tilsier at omsorg er et vekstområde mens oppvekst får færre brukere. Skolen og barnehagen er dimensjonert for større barnekull enn Vegasamfunnet kan se fram til. For omsorg er problemstillingen sammensatt. Samtidig som sektoren får flere eldre brukere, ønsker vi å se at flere kan ivaretas i hjemmene sine eller i omsorgsboliger utenfor institusjon.

9. Idrettsanlegg, friluftslivsanlegg og kulturbygg

Innledning

Vega kommune eier mange bygg og anlegg som brukes av lag og foreninger til idrett, friluftsliv og kultur.

Vega kommuner søker jevnlig om spillemidler for å finansiere rehabilitering og nyoppføring av anlegg. Nordland fylkeskommune (NFK) inviterer årlig kommunene til å fremme anlegg for spillemiddelfinansiering. Vega kommunes innspill til NFK inngår i handlingsdel og økonomiplan (HØP). Forslagene skal spesifiseres i samsvar med nasjonale bestemmelser og vilkår, jamfør Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet, som utgis årlig av Kulturdepartementet.

Mulige, nye behov – flerbrukshall på Vega

Vega kommune har for liten kapasitet til idrett og kulturelle aktiviteter. Samtidig trenger skolen bedre anlegg for gjennomføring av kroppsøving for elevene. Det er også behov for et stort lokale som kan huse mange tilskuere i forbindelse med kulturelle aktiviteter som Folkets hus eller andre lokaler ikke kan romme.

Forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU)

Idrettsanlegg, friluftslivsanlegg og kulturbygg er ressurskrevende å eie og drive. Kostnader og tiltak beskrives og innarbeides i konsekvensjustert driftsbudsjett i HØP.

Spillemiddelfinansierte anlegg / Eksisterende ordinære anlegg

Anlegg nr.	Anlegg	Kategori	Sted	Eier
67322	Kunstgressbanen	Fotballanlegg	Gladstad	Vega kommune (VK)
26453	Gressbanen	Fotballanlegg	Gladstad	VK
31124	Friidrettsstadion	Friidrettsanlegg, gressbane med løpebane	Gladstad	VK
31355	Aktivitetsal (gymsal)	Idrettshall	Gladstad	VK
31356	Svømmeanlegg	Svømmehall	Gladstad	VK
26451	Ski- og turløype med lys (lysløypa)	Friluftsanlegg	Gladstad	VK
55059	Turvei	Friluftsanlegg	Gladstad	VK
70092	Turvei	Friluftsanlegg	Gladstad	VK
10317	Båthus	Vannsportanlegg	Igerøy	Igerøy havneforening (P)
57670	Riflebane / 100m bane	Skytebane	Sundsvoll	Vega skytterlag (P)
69168	Dagsturhytte	Friluftsanlegg	Gullsvågfjellet	Midt-Vega grunneierlag (P)

Spillemiddelfinansierte anlegg / Eksisterende nærmiljøanlegg

Anlegg nr.	Anlegg	Kategori	Sted	Eier
11058	Skileikanlegg	Skianlegg	Gladstad	VK
58368	Motocrossbane	Motorsport	Gladstad	VK
11059	Liten balløkke	Mindre ballanlegg	Gladstad	VK
57292	Sandvolleyballbane	Mindre ballanlegg	Eidemstranda	VK
48335	Ballbinge	Mindre ballanlegg	Nes	VK
10315	Aktivitetsområde	Mindre aktivitetsområde	Gladstad	VK
69166	Balløkke med kunstgress	Mindre ballanlegg	Gladstad	IL Vega (P)
43081	Lekeplass	Mindre aktivitetsområde	Igerøy	Igerøy og Bø Vel
69169	Lekeplass	Mindre aktivitetsområde	Valla	Yderbygdingan UL

Utfordringer

Folkets hus er kommunens kulturhus. Bygget er ikke byggmessig tilpasset formålet selv om det fungerer meget godt for de fleste formål.

Idretten og skolen mangler en større innendørs flate for plasskrevende ballspill og andre aktiviteter.

Vega kommune bør holde seg med anlegg for fritidsbruk som bidrar til kommunens attraktivitet for bosetting.

Kommunens bidrag til brukere av bygg og anlegg, samt arrangementer, er for lite synlige.

10. Havner og anlegg ved sjø

Innledning

En god havnestruktur er viktig for innbyggerne, økonomisk vekst og samfunnsutviklingen. Vegværingene har alltid, som øyfolk, vært avhengig av havet til transport, adgang til marine ressurser og rekreasjon.

Lovhjemler

Følgende lov og forskrift er mest aktuelt for anlegg eid av Vega kommune, eller som Vega kommune har ansvar for:

- Lov om havner og farvann (havne- og farvannsloven)
- Forskrift om sikring av havner
- Forskrift om tilsyn etter havne- og farvannsloven

Havne- og farvannsloven tildeler Vega kommune både myndighet og plikter.

Definisjoner

Fartøy: Enhver flytende innretning som er laget for å bevege seg gjennom vannet

Farvann: Områder der fartøy kan ferdes

Havn: Kai eller kaier med tilknyttede sjø- og landområder som er tilrettelagt for mottak og fortøyning av fartøy i næringsvirksomhet eller offentlig tjeneste, og andre områder som er tilknyttet disse

Havneanlegg: Arealer, bygninger, innretninger og annen infrastruktur som brukes i havnevirksomhet, herunder kaier, terminalbygninger, laste-, losse- og omlastnings-innretninger og lager- og administrasjonsbygninger

Kommunens sjøområde: Område hvor kommunen har planmyndighet etter plan- og bygningsloven med unntak av hoved- og biled.

Utfordringer

Noen av havnene er viktige for å opprettholde, og eventuelt videreutvikle, aktiviteten i Vegaøyen verdensarvområde.

Havneanleggene er en del av kommunens kulturarv og dessuten viktige for både nærings- og fritidsaktiviteten i hele kommunen.

Kommunens eneste dypvannskai på Gardsøy har begrensninger knyttet til inn- og utseiling.

11. Hovedutfordringer innen anlegg og infrastruktur

Vega kommune erfarer at vi har et betydelig etterslep innen investering og vedlikehold av anlegg og infrastruktur. Etterslepet gjelder både selvkostområdene og annen infrastruktur som for eksempel skolebygg.

Innen vannforsyning er det nødvendig med storstilte utskiftninger for å skifte ut rør og andre deler, for å kunne drive lovlig og rasjonalt.

Innen avløp mangler kommunen tydelig og bærekraftig politikk for valg mellom private og offentlige løsninger. I utgangspunktet er offentlige løsninger å foretrekke, jamfør nasjonal politikk, men for Vega kommunes vedkommende vil private løsninger ofte gi bedre rensing enn de offentlige løsningene.

Innen vei er det ikke mulig med dagens ressurser å drifte eksisterende kommunal veier, samt private veier som kommunen tar et driftsmessig ansvar for. Utfordringene er så store at en helt ny veiliste og en ny kommunal veinorm må utarbeides med støtte fra politisk nivå.

Vega kommune trenger en dypvannskai med bedre inn- og utseiling enn dagens.

En annen betydelig, rådende ubalanse gjelder etterspørselen etter kommunens tjenester for å drifte anlegg og infrastruktur, og den bemanningen som til enhver tid er tilgjengelig for å utføre både helårs- og sesongbetonte oppgaver. Administrasjonen tvinges til å gjennomføre driftsmessige oppgaver som ikke er prioritert i HØP og budsjett, noe som er fordyrende og som skaper uheldig konkurranse om kommunale ressurser.

Besøksnæringen har hatt stor vekst på Vega i inneværende århundre. Dette er en vekst som krever både infrastruktur og tjenester hvis utviklingen skal være regenerativ og bærekraftig. Infrastruktur er både parkeringer, oppstillingsplasser, strømforsyning, benker, gapahuker, avfallssortering og toalett, men også virkelig store satsinger som Vegatrappa. Mye av infrastrukturen er allerede på plass, uten oppfølginger med driftsmessige prioriteringer. Hensyn til helserisiko, lokalbefolkningen og de lokale reiselivsbedriftene er viktige faktorer.

Vega kommune må videreutvikle tilbudet til lokalbefolkningen for å gjøre kommunen attraktiv for bosetting og tilflytting. Samtidig; dagens bygg- og anlegg ble bygget for flere tiår siden, for datidens rådende utviklinger og krav. På tre områder det behov for utredninger:

- Kommunale formålsbygg generelt
- Kommunale boliger
- Fornyelse av anlegg for fritids- og kulturfeltet

12. Delmål med tilhørende strategier

Vi vil:	Slik gjør vi det:
<p>Vann Sikker vannforsyning av tilstrekkelig vann som tilfredsstillende kravene i drikkevannsforskriften</p>	<p>Vann skal leveres i samsvar med «Standardvilkår for vann og avløp», jmfør vedtak i Vega kommunestyre.</p> <p>Abonnenter skal ha dekket sitt normale behov med et maksimalt trykk på 80 mVs og et minimumstrykk på 20 mVs ved uttak fra offentlig vannledning.</p> <p>Vannforsyningen skal innrettes for å ivareta helse, dyrehelse, sikkerhet og beredskap samt miljøhensyn.</p> <p>Vannverkseiere skal ha nødvendig kompetanse og oversikt til å drifte eget anlegg, herunder oversikt over regelverk og veiledning fra Mattilsynet.</p> <p>Kommunen skal bistå private vannverk der dette faller naturlig.</p> <p>Infrastrukturen for vann, både offentlig og privat, skal være registrert i kommunens digitale oversikter.</p> <p>Farekartlegging og farehåndtering gjennom hele kjeden fra vanntilsigsområde til kran, skal gjennomføres.</p> <p>Prøvetaking skal gjennomføres etter egen plan for hvert enkelt vannverk, og basert på gjennomført farekartlegging.</p> <p>Vega kommune skal ha en krisevannforsyning for alle innbyggere tilknyttet det kommunale vannverket.</p> <p>Klager fra innbyggere og brukere på vannforsyningen skal registreres som avvik og følges opp i internkontrollsystemet.</p> <p>Klager, driftsutfordringer og avvik i vannforsyning, både offentlig og privat, skal registreres og inngå i kommunens årsrapport om vannforsyningen.</p> <p>Vannverkseiere skal varsle Mattilsynet så snart det er mistanke om at drikkevannet ikke er helsemessig trygt, og ved andre hendelser som redegjort for på Mattilsynets nettsider.</p> <p>Beredskapsplanverket skal omfatte vannforsyningen.</p>
<p>Framtidsrettet vannforsyning</p>	<p>Lekkasjer skal søkes redusert til det nivå som er økonomisk, driftsmessig og sikkerhetsmessig optimalt når langsiktige</p>

Vi vil:	Slik gjør vi det:
	<p>hensyn legges til grunn. Det er ikke en realistisk å holde vannanleggene lekkasjefrie.</p> <p>Alle utbyggingsområder skal ha tilfredsstillende vannforsyning, enten løst ved etablering av kommunalt eller privat vannverk.</p> <p>Utbyggingen av vannforsyningssystemet skal alltid være en del av areal- og reguleringsplanleggingen og gjenstand for risiko- og sårbarhetsanalyser samt helhetlige kost/nyttevurderinger. Behov for hensynssoner skal vurderes.</p>
<p>Avløp Sikker avløpsdrift som tilfredsstillende kravene i lov og forskrift</p>	<p>Avløp leveres 24/7/365 i samsvar med gjeldende regelverk.</p> <p>Avløp innrettes for å ivareta helse, dyrehelse, fiskehelse, vassdrag, vannkvalitet samt matproduksjon, og uten vesentlig lukt eller andre forurensninger.</p> <p>Private eiere av avløp skal ha nødvendig kompetanse og oversikt til å drifte eget anlegg.</p> <p>Klager fra innbyggere og brukere på vannforsyningen skal registreres som avvik og følges opp i kommunens internkontrollsystem.</p> <p>Utvikle standardvilkår for vann og avløp.</p>
<p>Gebyr for vann og avløp Gebyr fastsatt i samsvar med selvkostprinsippet</p>	<p>Fastsettelse av gebyr gjennomføres som en del av det årlige arbeidet med handlingsdel- og økonomiplan.</p>
<p>Kommunalt veinett/trafikk Trygg og effektiv avvikling av trafikk samtidig som det tas hensyn til innbyggerne, miljøet og andre samfunnsinteresser</p>	<p>Tilstandsvurdering med risikovurdering av tiltaksnivå på vei og tilhørende anlegg (snuplasser, parkeringsplasser, busslommer, gang- og sykkelveier osv.)</p> <p>Utrede drift og vedlikehold av veier, jamfør vedtak 42/23, Vega kommunestyre. Kommunalt driftstilskudd til flere veistrekninger (privatisering) vurderes.</p> <p>Nedsette politisk arbeidsgruppe om ny kommunal veiliste og ny kommunal veinorm.</p> <p>Trygg skolevei; gående og syklende prioriteres over andre trafikantgrupper.</p>

Vi vil:	Slik gjør vi det:
	<p>Veilys skal sees i sammenheng med trygg skolevei og sikre løsninger for allmennhetens muligheter for sykling og gange.</p> <p>Etablering av flere holdeplasser og busslommer.</p> <p>Etablering av kollektivknutepunkt på Gladstad.</p> <p>Gang- og sykkelveier bør danne et sammenhengende nett for å sikre direkte og trygge forbindelser.</p> <p>Ved regulering og nye tiltak langs offentlig vei, skal nødvendig areal til bussframkommelighet og myke trafikanters interesser sikres.</p> <p>Vegsystemet skal tilpasses bærekraftig reiseliv, næringslivets behov for transport samt verdensarven.</p> <p>Tiltak på samleveier prioriteres foran adkomstvei.</p> <p>Økt samhandling skal gjøre oss i stand til å få mest ut av knappe ressurser.</p> <p>Utvikling og utbedring må utføres samordnet og resultere i anlegg som er effektive og lite ressurskrevende å drifte og vedlikeholde. Fortrinnsvis gjennom asfaltering av eksisterende grusveier.</p> <p>Innen 2030 skal Vega kommune ha dekket behovet for offentlige tilgjengelige ladestasjoner for både personbiler og tyngre kjøretøyer (buss, vogntog).</p> <p>Innen 2030 skal Vega kommune ha tilgang på fornybare drivstoff som hydrogen/biogass.</p>
<p>Kommunale bygg Formålsbygg for en bærekraftig utvikling</p>	<p>Vega kommune skal utrede formålsbyggene («byggutredningen») for å se om eksisterende bygg kan tilpasses framtidsbehovet på en måte som løser behovene på en bedre måte, og som er økonomisk bærekraftig.</p> <p>Sirkulær økonomi og gjenbruk av bygg skal vurderes.</p> <p>Nybygg skal vurderes for behov som ikke kan dekkes innenfor dagens bygg. Avhending inngår også i analysen.</p>
<p>Idrettsanlegg, friluftslivsanlegg og kulturbygg Anlegg for trivsel og bolyst</p>	<p>Vega kommune skal utrede en ny flerbrukshall for idrett og kulturelle formål. Denne hallen skal være kommunens «storstue».</p>

Vi vil:	Slik gjør vi det:
	Utredningene inngår i «byggutredningen» omtalt ovenfor.
Havner og anlegg ved sjø Anlegg for transport og bolyst	Utrede, som en hastesak, drift av offentlige havner og løsninger for sjøtransport i Vega kommune. Utrede ny dypvannskai på Vega øy.